

Megjelenik a lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetni minden cs. k. postahivatalnál, a lapok kiadójához címzett levelekben. Ára évenként 3, fél évre 2, évről 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

▲ Szentgyörgy utcában, a Kendeffi [ház]nál, 487. szám alatt.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden nap reggel egy sor után 4 pkr. szétvételnek; folytonos hirdetések ill. pet elengedtetik. Mindenik hirdetésre 15 pkr. belyegdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reklamiók sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:

A Középutczában, STEIN könyvkereskedésében.

Ö cs. kir. Apostoli Főlsége a belügyminiszterhez következő legmagasb kéziratot méltóztatott kibocsátani:

„Kedves báró Bach! Azon szándékban, hogy a koronaherceg születésének Reám, Házm és birodalmamra nézve egyaránt örömdet eseményét, a felebaráti szeretet egy állandó művel megünnepeljem, elhatároztam az alkalommal a szegény szenvedő emberiség számára Bécs széki- és birodalmi városomban egy új kórházat alapítani, s rendelem, hogy az, első született fiam tiszteletére, örök időkre „Rudolf-alapítvány” nevet viseljen. Ezen kórház leg-alább ezer betegre, a hóvá-tartozás és vallás minden különbsége nélkül, lesz berendezendő, és a céljának megfelelő építészeti stílusban fölépítendő. Ennek építésére körülbelül nyolcezer nyolcszáz négyszögölnyi szükséges tért szenteltek a „Landstrasse”-n fekvő, „Császárkert” nevezetű birtokomból, ez ingallanságnak a Halter-utca, s a lovaglási intézet közt nyugat felé fekvő részében, s rendelem, hogy az építkezéshez és berendezéshez megkívántató pénzeszközök az udvari kórházi alaphoz vétesseken. Ezen alapítványom életbeléptetése, különösen az építési tervnek nyilvános csódhirdetés útján leendő megszerzése végett, ön a szükséges lépéseket megteendő, s Nekem az elfogadandó tervről, valamint a kibocsátandó formászerű alapítványi okmányról a kellő előterjesztéseket megteendő.”

Laxenburg, aug. 26. 1858.

Ferenc József s. k.

Ö cs. kir. Apostoli Főlsége a belügyminiszterhez következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott kibocsátani:

„Kedves báró Bach! Minthogy a Horvát és Tót-királyságaimból, a Szerbajdaság és Temesi-bánságból, továbbá Erdély-nagyfejedelemségből származott ifjak számára, aránylag a birodalmam más országai számára fennálló alapítványhelyekhez, a thesianumi akadémiában tetemesen kevesebb alapítványhelyek léteznek, ennél fogva kegyelmesen indítva érzem magamat, Horvát és Tót-királyságaim számára három, a Szerbajdaság és a Temesi-bánság számára három, Erdély-nagyfejedelemség számára négy állam-alapítványi helyet a thesianumi akadémiában alapítani.

Ezen rendeletet végrehajtása végett, ön a megfelelő intézkedéseket megteendő.”

Laxenburg, aug. 26. 1858.

Ferenc József s. k.

Ö cs. kir. Apostoli Főlsége a belügyminiszterhez következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott kibocsátani:

„Kedves báró Bach! Azon szándékban, hogy érdemteljes hivatalnokok és katonák hát-

rahagyott leánygyermekai Horvát és Tót-királyságaimban, Erdély-nagyfejedelemségemben, továbbá a Szerbajdaságban és Temesi-bánságban a birodalmam többi országaira nézve fennálló állami alapítványi helyekben és ellátási ösztöndíjakban részesítesseken, kegyelmesen indítva érzem magamat, ezennel három alapítványhelyet és három ellátási ösztöndíjt a Horvát és Tót-királyságaimból, négy alapítványhelyet és négy ellátási ösztöndíjt az Erdély-nagyfejedelemségből, végre három alapítványhelyet és három ellátási ösztöndíjt a Szerbajdaság és Temesi-bánságból való jelöltök számára alapítani.

Az ezen alapítványhelyek és ellátási ösztöndíjak megnyerésének feltételeit illetőleg, melyeknek megadása Nekem föntartva marad, az erre nézve fennálló alapítványi szabályok érvényesek.

Ezen rendeletet végrehajtása végett ön a megfelelő intézkedéseket megteendő.”

Laxenburg, aug. 26. 1858.

Ferenc József s. k.

GAZDASÁGI CÍKKEK.

I.

A gazdaszát virágzását a tudományok, s ezek után a művészet, vagy ipar tették; de viszont a jó, rendszeres gazdaszát által jólétében megerősödött nemzet kebelében lett és lesz virágzóvá a tudomány, ipar és művészet; egyik a másikat emeli, segíti előhaladásában, — ez rég elismert igazság. Kifejezett tudományt vagyoniilag szegény népnél hasztalan keresünk; úgy megfordítva.

A művésznak, kézművesnek ismerni kell azon anyagot, melyből gyártmányait készíti, valamint azon természeti erőket is, melyek az átalakítás közben az anyagra vegyileg hatnak; mert helyesen csak az számíthat működése sikerére s jóságára, ki nek alapos ismerete van azon kellékekről, melyek a gyártmánya elkészítéséhez szükségesek. — Vajjon mit lehet föltenni az oly iparosról, ki se a feldolgozandó anyag minőségét, alkatrészeit, úgy szólva elemeit, se pedig az átalakításhoz kellő vegyerők minőségét, tulajdonait nem ismerve működik, — mondjuk, csak nem

őntudatlanul, úgy, a mint másoktól látta, hallotta vagy eltanulta? — Számíthat-e biztosan arra, hogy munkája bizonyos hasznót és nem kárt fog eredményezni? felelet: éppen nem!

Igy van a dolog az álladalom első mestereberével, a földművessel is. Az ő szerzésmái nyanyis a földtúr és más gazdasági eszközök, és az azokat mozgóató erők, s ezek vagy vonó állatok vagy gépek is. — Mesterségéhez szükséges szer a föld, gyártmánya a kiválasztott, közhasznóra fordítani szándékolt növények, melyekből a legnagyobb haszon onnan ered, ha minél kevesb szerrel, azaz földdel, mentől nagyobb mennyiségű terményt állíthat elő a földmives.

Neki tehát épp úgy, mint akarni más mesterebernek kell ismernie azon szernek alkatrészeit, elemeit, mely a feldolgozandó, vagyis termelendő anyag előállítására szükséges, és így ismernie kell azon földnek, melyben termelni akar, — alkatrészeit, azok minőségét és mennyiségét.

De ismerni kell továbbá, még pedig mulhatatlanul, a termelni szándékolt növények alkatrészeit is; e kettőnek ismerete elváhatatlanul feltételeztetik minden okserű gazdánál, különben oly neveltség eljárását tesz, mintha valaki a nélkül, hogy a boncztant tanulta, s az orvosi vegytanban legkisebb jártassága volna, előáll, s bizonyos orvosi szerekkel el kezdene egy beteg gyógyítani. — Nemde szomorú példaként áll előttünk a pesti czukorgyárnak a czukorrépa-termelésben való veszteségéről jelentés a P. N. 1856-ik évi folyamában, mely, mint ott mondva van, a föld minőségének kikémlése hiányából eredt, és kérdem, így hányan nem bukhatnak el nagyszerű termelési terveikkel a kivitelben, a szer és anyag alkatrészei kiismerésének mellőzésével.

Igen is, a termelőnek jól kell ismerni annak alkatrészeit, a mit, és annak, a mi-ben termesztetni akar. — Ugyde hányadik az földmiveseink közül, ki ennyi ismerettel bírjon a természetben; földmiveseink legnagyobb részint oly viszonyban vannak mesterségükkel, mint a fennérített ku-

ruzló a győgyeredményre nézve, a mi pedig nem annyira neveltség, mint nemzeti érdekekben kárhozatos. Azt ugyan megmondja sok paraszt-gazda is, hogy ez a föld galacsinos, amaz kovárványos. — E-mében meg nem terem az árpa, a buza, vagy burgonya; de ezen saját, tán hosszas tapasztalás által szerzett kárán való ismeretre jutott egyén még se tudja tulajdonképp, miért nem terem hát ez s ez, s miképp lehetne legkevesb költséggel, s idővesztéssel segíteni, s pedig lehető, hogy a termőföld alkatrészeiből csak egy hiányzik; például hiányozzék csak a kali vagy natron, már a buzatermés is csekélyebb leend, a czékla, répa-féle pedig alig fog megélni; s mily balgatagság, s ok nélkülű fáradság volna a földet marha-trágyával hordatni meg, melyben lehet, hogy éppen a földben is meglevő tápanyagok vannak meg, s így a tulságig tultömetik a föld, mely aztán megtörténhetik, hogy ismét nem fogja, más alkrészek tulsósága miatt, teremni meg a termelni szándékolt növényt; legyen például elegendő mész a földben, s a trágya által már most mészbőséget idézők elő a földben, azt növényben hátrálthatja.

De mit tegyen hát, ezt tudva, a földmives; hol és miképp juthat azon kulcsához, mely a tudásnak tárházát előtte felnyissa? Itt már a tudomány édes világához vagyunk utasítva; az adja meg a biztos kulcsot nekünk; az ásvány, növény, természetben, és vegytanból az erre vonatkozik. És itt tünik fel már a gazdasági iskolák fontossága és nagyszerű jelentősége, s elkerülhetetlen szükségessége. (Mírl közelében bővebben ohaotom nézeteimet a lapok hasábjain elmondani.) De hol van még az az iskola? nekünk, addig már a cselekvés terére lépett földmiveseknek, késő vigasztalás az, ott csak utódaik képezhetik magokat; nekünk rövid időnk van a tanulásra, tehát az utmutatásnak is az időhöz mért rövidnek kell lenni, az iskola rajtunk már úgy se segít. Ugyde a mi egyképp nem kivihető, legalább megközelíthető. Erre látjuk töreked-

*) Elvárjuk.

Szerk.

E M M A.

Regény.

Irta gróf LÁZAR KÁLMÁN.

(Folytatás.)

XX.

Lakásunk egyszerű volt és csinos.

A törpe földszin, éléskamaránk, konyhánk, és egyetlen nőséledünk szobáját foglalta magában. Az emeletet folyosó övezte körül, mit Belvederünknek néztünk. Lakaszobánk kettő volt, a harmadikat virágházza alakítottuk át. Itt tartottuk virágainkat, madarainkat, s a kicsiny, de válogatott könyvtárt. Itt töltöttük legkedvesebb óráinkat, miélt Emma, a mi paradicsomunknak nevezte. Mindig lőtünk valami ékiteni valót e helyen, mit mindketten igyekvünk lehetőleg kiékiteni. Ném kedvencmadarai számára a nélkül, hogy ő azt csak sejtette volna, ékes kaliczákát hoztattam. Emma viszont titokban virágállványokat készíttetett, s azokat ritkább hegyi növényekkel berakta, oly szép, izlésteli csoportozatokban, minőket díszkertekben is csak ritkán láthatni. Ily apró meglepetések mindig nagy örömet szerzenek mindketünknek, és mindig újabbak kidolgozására ösztönöztek. Majd valami foglalkozást kerestünk magunknak, mi mindig egyszersmind mulattatásunkra szolgált, és napjainkat kellemessékké, változatosakká tette. Ekként az unalom, a házaselet eme gyakran megjelenő ellensége, soha nem térhet be hozzánk, a mi nagyon természetes, miután mi akkor szerettük egymást, és nem valának elérhetlen vágyaink.

Minden hajnalon a havasi-kürtbűvös hangja ébresztett föl, a mint körülrepülte a bérceket, és alászállott a völgybe, elvegyülve a zuhata-

gok morájába, regét mondvá a hontalannak, a távol, előtte oly kedves földről; új öröme hívta fel a boldogot, ki nek lelkét gond terhe nem nyomja... És mintha minden megértené a kedves hangokat. A bércek lágyan viszhangozák, a völgyekben újra éled minden; minden felül élén, vidám zibongás... A havasok csúcsairól élesen sikoltozva, száll alá a kövísas, az erők madarai megzendülnek, közbe szólnak a körülfekvő falvak templomainak harangjai, s a munkára menő leányok dalai... El voltam ragadtatva az alpok gyönyörű reggele által, mi előttem kétszeresen érdekes volt, mert eszembe juttatá a Magyar-föld tündértájtait, a Kárpátok csodáit, Székelyhon bérceit, és a Sz. Anna tavát. Oh, mert még csak ez utóbbi helyen szölt még oly bűvösen a pásztorkürt, regélve szomorn mult, és boldog jövőről.

Emma imáját minden hajnalon kertünk egy rejtettebb lugosában végezte, azután mosolygva repülve élem, reggelinkhez hívott. Utóbb dolgainkhoz látánk. Ő elrendezte a háznapl teendőit, én pedig kertünkben dolgoztam. E kert, örömeink egyik kiapadhatatlan forrása volt.

Rég idő óta boszantott, hogy honom gazdagabb ker-tkedvelő semmi figyelmet se fordítanak, oly szép vad növényzetünkre; pedig minő sajátos, szép csoportozatokat lehetne azokból alakítani; minő kellemes illat lengene körültek, mit a természet e vad gyermekei szabad hegyek tetejéről hoznának magokkal örökül.

Schweiczbán alkalmam volt e kezdvenceszmémet valószínű. Honom majd minden szép növényfaját föllelém ott. Gyönyörű példányokban bírtam az amaranthok, irisek, orchisak, calceolariak különféle fajait, és még számos más havasi-virágokat, miket szokatlan alakjuk, színpompájuk és illatuk miatt inkább

szerettem, mint sok annyira bámult, és ezeket meg se közelítő drága dísznövényt.

Délutánonként, mikor házi dolgok nem foglaltak el Emmát, rövid kirándulásokra tettünk a környékbe. Néha egy-két napot szántunk kis kényeztetéseinkre, miknél hű kísérőnk, és cicerónénk a meyeringi paraszt volt. Ném finom tapintata, mindenre kiterjedő figyelme, s kedves modora által különös bájt tudott az ily nemű időzéseinknek kölcsönözni.

Ezen kirándulások igen élvds órákat szerettek nekünk, kertünk pedig mindig újabb növényekkel gazdagíták, mik annál becsesebbek lőnek előttünk, mivel mindeniknek meg volt a maga története, és egy-egy kellemes nap emlékeül szolgált.

Néha szép alkonyon a briencei tóra mentünk osónakzni. Szép e tó, és vidéke nappal is, de hasonlíthatatlanul szebb holdvilágos éjjel. Ekkor minden tárgy, minden hang sajátos bűvösséget nyer. A víztükrök egy részére ezüst-hálót von a hold fénye, míg más részét sötét éjbe burkolja a part szirtes hegyeinek árnya. Néha egy halász-bárka sikkamli nesztelenül végig a sötét víztükrön, és az azon lobogó fátyla, tüzes csillagként tünik fel, sötét-veresre festve maga körül a hullámokat... Más ladikok el kezdnek egy nép dalt énekelni, mi viszhangra lel a harmadik, negyedik csónakon, míg minden oldalról ez édes zengzetek szállanak felénk. És e dalok oly szépek, oly egyszerűek, mint lételek; lesznek mint a gyöngy, mint a virágkopsors mellett, vagy az első szerelmi találkozás gyönyörűperceiben születik, első accord-jok a kebelben, és ha megzendülnek merengés óráiban, vagy munka között, a szellő felkapja, elviszi távol völgyekbe, hegyek magas csúcsaira, vigasz vagy örömhangokul, és a ki hallja, utánzengi, hangot adva saját szív-ér-

zelmeinek, és a szellő elkapva ajkairól, ismét tovább messze elröpi.

De hova jutottam? En csakis rövid vázlatát akartam adni, Schweiczbani életünknek, és im önkénytelenül részletekbe bocsátkozom, ez előtem felejtetlen napok emléke még nagyon is élénken lebegvén lelkem előtt.

Azonban nemcsak a briencei tón töltött este-tek emléke kedves előttem. Nekünk akkor minden alkony egy arasznyi élet, egy meglegedés között fölfolyt nap unnepe volt.

A mint a nap lehanyatlott, kiültünk kertünk valamelyik lugosába, és ott lestük az alkonyt, a mint halk száryalással közelgett. Az estharang megszólalt, az összesereglett madarak vidám csevegése elnémult, a mint a fák aranyfénye elhomályosult. Eltűnt a hegyromok sötéten lángoló rubinja, és a tornyok csupjain csillámló fény... rendre el némult a nyájak bőgéje, a hajcsárok rikoltozása, és a hazatérő munkások dala... Elhalt a harang utolsó csöngése is... Pillanatról-pillanatra sötétebb lett az ég kupja, és fénylőbbek a csillagok... Csend terült el mindenfelé, nyugalom száll a kebelbe... Néha egy-egy elkésett madár repül sietve tova, nesztelen, mint bolygó árny... gondolataink utána szállanak messze, ki tudja hová? de ha elégtünk vagyunk, mindig visszasietnek csöndes tűzhelyünkhez, mint amaz elkésett madár rejtett fészékéhez...

(Folytatjuk.)

ni a Magyar Gazdasági-egylet organumait, többek közt a gazdasági fűvész-könyv előállításával, s éppen ezen pont az, mely jelen soraim sarkpontját képezi. A mint fennebb is írva volt, hogy a gazdának nem csak a termőföld, de az általa termelendő növények alkatrészeit, s azok mennyiségét, sőt egymáshoz arányát is szükséges ismerni; ebből indulva ki, igen nagy, s az igazi földmivesre nézve felette fontos hiányon lenne segítve, ha a nagyon tisztelt Brassai ur s társa által készített gazdasági fűvész-könyv kitüntetés, legalább a legszükségesebb közéletbeli növényeknek nem csak jellegét, hanem azok alkatrészeit, vagy is azon elemeket is, melyek a növényben, mint a földből fölvet, s kizsákmányolt részek, vannak, mit vegytani kísérlet által rövid, egy sort alig foglaló számokkal odalehetne s kellene mellékelni, hogy így a földmives egyszerre láthassa, hogy azon növényben minő elemek léteznek, s melyik a tulnyomó; hogya természetsteni akarja, mily arányban találja meg azt az arra szánt földben, s ha kevés, mit kell tennie, hogy földén segíthessen, még pedig gazdaságosan.

Például a földnek visszaadható ásványi részekből mennyit tartalmaz egy bizonyos mennyiségű buza-szem és szalma, dohány, vagy burgonya, s melyik a tulnyomó, mily arányban vannak egymáshoz. Így az egyik, és pedig a legnagyobb hiányon, s bajon lenne segítve a földmivesgazdán, s így lesz a gazdasági fűvész-könyv tökéletesen felkészítve a kívánt célnak megfelelő; mert míg a termő-föld alkatrészei arányának kitudása nem kíván oly bonyolódott vegy-kémleti műtétet, s a földmives kevés utasítással könnyen birtokába juthat földje ismeretének: addig a másikat nem tudva, csak félismerettel bírva, mivel a növényben levő ásványtartalom általa fel nem fedezhető, hacsak minden földmives egyszersmind chemicus is nem volna, ha a növény elemeit, s csak is a földnek visszaadható elemeket értem, szorosan véve. A ki azok mennyiségét ismeri, földjét a kísérletképp természetű növény minőségéből is megismerheti, ha másképp nem is, és így következtethet a földből hiányzó részre, s tudni fogja, mi rész hiányzik, s így mit kell vele tenni, nagy költség nélkül.

Így, kivált napjainkban, midőn a váltógazdaság nagyobb haszonnal üzése kezd elterjedni, s midőn a tagosítás által, kinek-kinek saját birtoka csak önmagától függő rendelkezésébe van adva; igenis hasznos szolgálatot teend az ekként felszerelt gazdasági fűvész-könyv, mind felállítandó gazdasági iskoláinkban, mind pedig reánk már meglevő gazdákra nézve.

A kivitelre pedig nagy nehézség nem igen látszik; hála Istennek, igen szép számarra út ki kedves nemzetünknek a vegyészettel foglalkozó tudományos egyének száma, s ha egy, csak egy növénynek kémlen is ki ásványi tartalmát, mégis sokra menne a kikémlt növények száma; azon fáradságot pedig, úgy hiszem, nemzetünk iránti kötelemei ismeretéből kiindulva, egy ahoz értő fia is a hazának nem mondaná fáradságnak, s örömmel teljesítne azt, ugys most a jelszó „viribus unitis“ egyesült erővel segítsünk magunkon a nemzeti jólétet magában rejtő mezőgazdaságunk kifejtésére nézve is, mely ügyet a két testvér-haza gazdasági egyesülése méltó figyelmébe ajánlva, még azon nézetemet nyilvánítom, hogy ez ügy, ha teljesedésbe mehet és menend, a kémlő-vegyész urak ne angol vagy más idegen kulfőket használjanak, hanem saját kísérleteiket adják elő, mert a magyar földön, s Magyarban éghajlata alatt termelt növény nem mindenkor egyenlő arányú alkatrészeket foglal magában, más ugyanazon nemű, de hidegebb vagy melegebb éghajli, s más vegyületű földben termelt növénynek.

Ermelléki.

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Konstantinápoly, aug. 15.-kén. — A dsedahi vérengzések által előidézett diplomatikai harc véget ért, s a hatalmas csatáját megszüntette a helyettes külügyminiszter Mahmud pasha egy jegyzéke, melyet a külhatalmak követeivel közölt, s mely körülbelül így hangzik: „A legnagyobb fájdalommal értesült a szultán kormánya azon áruló lázadásról, melynek Dseddahban a francia és angol consulok s több keresztények áldozatai lettek. A kormány nem akarván egy percig is késni, egy retentő büntetést adni azon nyomorultaknak, kik ezen gyáva gyilkosságot terveztek s végbevitték, ő fel-sége egy fermánja küldetett el a dseddahi kormányhoz, melyben rendeltetik, hogy mind-azok, kik bevallották, vagy a kikkre bebizonyult, hogy a lázadásban résztvettek, halálal büntet-tesseken.

Ismail pashára, mind rendkívüli biztossra van bízva, hogy ezen rendeletet a legsürgetőbb- ben vigye el a dseddahi kormányhoz, s hogy örködjék a felett, hogy az pontosan teljesítessék.

S bár talán szükségfeletti, egy iradé (rendelet) rendeli, hogy egy a fővárosból, mint Egyiptomból, segédsergek küldessenek Dseddahba.

Szultán ő felsége megparancsolá nekem ezen eljárását önközzel tudatni, tolmácsoltatván egyszersmind sajnálkodását az említett gyászesemények felett. — Mahmud-Hedim.

Mostárból írják, hogy az elbizakodott s a francia pártolás által felbátorodott montenegróiak, a conferenciák s commissiók gordiusi csomóját kettévágták, s a kötött fegyvernyugvást felbontották; mult hó 28.-kán egy csapat montenegrói Kolacsin városkára ütött rá, várátlanul, mint a fellegekől lecsapó sár prédjára, s a meglepetett lakosságot, mely ellentállásról s védelemről még gondolkodni se tudott, kegyetlenül minden nem s korkülönbség nélkül legyilkolták; azokat pedig, kik ezen első vérfürdőből menekültek, összefogdosták, a nők közül a szépeket kiválasztván, magokkal vitték, a többi pedig halomra ölték.

Egy jeni baráti levél a hercegovinai és boszniai mozgalmak okait fejtegetvén, azt mondja, hogy Európában téveszme azon hiedelem, hogy azt külbujtogatás éleszt, hanem azok természetes logikái következményei, a kormányzatnál alkalmazott igazságtalanság s elnyomatásnak. Az elégtelenség fő okai ezek:

1-szor. A természetény egyhármadának kifosztása, melyet kénytelen a szegény földész a földbirtokosoknak adni.

2-szor. Azon adók, melyek kiválóan a keresztényeket terhelik.

3-szor. A kényszerített ujoncz-adó.

S ha a kormány le akarja csendesíteni a felingerült kedélyeket, s megakadályozni, hogy a lázadás rövid időn egész dühvel ne törjön ki Boszniában s Hercegovinában, akkor alapos reformokkal kell hogy fellépjen, és pedig sietve, mely a századok óta elnyomott s kifosztott népek legszentebb jogait biztosítsa, mert ha soká késik, s ha ezen népek felragadandják a boszu fegyverét, azon engedmények, melyek most megnyugtathatnák, akkor elégteleneke leendnek. Ipek-Sandiskában a törökök forronganak, s nyíltan megtagadják az ujonczokat, a müdirek (kerületi főnökök) s a mukhtáro (falubírák) elűzték, s nagyban készülnek fegyveresen ellentállani, ha a kormány katonai erővel akarja kényszeríteni ujoncz-adásra.

Rhodusról írják, hogy a Supply, Newton rendelkezése alatti angol gőzös, mely érkezett oda a Gnidusnál fölfedezett oroszán szoborral, ezen csodaszépségű mü 12 tonnát nyom.

A Supply, m dőn a gnidusi partokon horgonyozott, a Sporádokon tengeri rablókkal találkozott, ezek t. i. vagy 30-an lopva partra akartak szállni, de a felállított örök felszólítván, hogy távozzanak, s miután nem engedelmesskedtek, rajjuk tüzeltek, a puskaszóra a Supply több csónakot bocsátatott le, melynek látására visszavonultak.

Néhány nappal később a kis Calymnos szigetét támadták meg, a férfi-lakosság nagyobb része spongya-halászatot volt, az otthon maradt nők és öregek a sziget belsejébe menekültek, s a pusztán maradt városban aztán kedvök szerint gazdálkodtak a viz-pusztá szegény-le-gényei.

Aleppből írják, hogy a candiai mozgalmak s a dseddahi legyilkolások híre iszonyu ingerültséget idézett elő mind a keresztény, mind a török lakosság között; az utóbbiak között azon hirt terjesztették el a bujtogatók által, hogy több ezer görög lopódzott be a városba, s hogy a muzulmánokat meg akarják lepni s legyilkolni, s ennek következtében a törökiség mindenütt fegyveresen csoportozott össze, s ellentállásról vagy inkább támadásról gondolkodott, mert a görögök becsemészése csupa kigondolt ürügy volt arra, hogy az 50-ki gyászeseményeket ismételhessék; a kormányzó, Kiamil pasha, értesülve, rögtön erélyes rendeleteket tett, katonai csapatok vonultak által a városban, s a csoportozásokat szétesztették, s a bujtogatókat befogták, minden vallás s negyed-főnököket egybe-

hivatván, lelkökre kötötte a nép ingerültségének lecsillapítását.

Horánban komoly csatát vívott a Mohamed-Dudi Sheik alatt, Szerem és a Feiszal-Eharlan Sheik alatt Bonala-törzs. A bonalák egy döntő véres csatában megverték a szemereket, s kiűzték Horánból, Sheikjök Tiberiába menekült Akil agához.

Omer pasha folytonosan csatázik a nyugtalanító törzsekkel, egyiket lecsendesíti s a másik fellázad, egyiket átűzi az Eufráton s helyettük mások költöznek oda, kik rabolnak, gyilkolnak; olyan országban bajos a rendet helyreállítani. A török kormányzók ottan inkább függnek a kóborló törzsektől, mint ezektől rendszert a veleki barátság s a sheikeknek fizetett nagy ajándék-adók alapján tarthatják fenn magokat; Omer egy egészen más modorban akar kormányozni, vajjon sikerül-e neki, a következes mutatandja meg. Bakalum.

Árkos, aug. 20. 1858. — Tisztelt szerkesztőség! (F. hó 23.-dika S.-Sz.-Györgyön nagyon innepélyes vala; ugyanis 1) akkor tettelek az üdvövések, melyek az új koronaherceg születése feletti örömet mind a felséges császári párnak, mind a népek tolmácsolák, melyek a körülvevő falvakra is elhallatszottak. A vásárra nagyszámmal meggyűlt nép áruló és vásárló osztálya egy külön tágas utcába utasítatván, a piacért üresen tartott az innepélyek megtarthatása kényelmére. A r. kath. templomban némely valóságos és nyugalmazott katonatiszti tekintélyek, a cs. k. járási és adótári hivatalok és a nép részéről számos polgárok gyűltek, hol a többek közt, a helybeli zenekar kíséretében, az említett tisztikar egy alkalmazott szövegű néphymnust énekelt el, mely a Te Deum-ra jó bényomással hangzott el. Nem mulasztatom el, mennyire emelte az egész templomi innepélyt a helybeli r. kath. kántor urnak tisztá, könnyű és kellemes hangja, mely mind e mellett elég erős a többi felett uralkodni; nem ok nélkül ohajtja a nép a jó kántorokat. Ugyanaz alatt az ev. ref. templomban is a halátszótlet megtétt, melyre szem és fültanu követel egy járáshivatalnok ur küldetett vala. Templomozás után meglepőleg hallzott le a piacra a járáshivatali épülethől a járáshivatali testület hangos éljenzése. Nem mulasztotta el a nép, az ilyenkor szokásos császári kegyesszótokról, a maga sorsán enyhítettől ohajtva, jóslólag értekezni, szavalolni.

2) Ugyanazon napon tartott meg S.-Sz.-Györgyön egy ev. ref. papgyűlés.

3) Ugyanakkor tartá meg a leendő gazdasági egylet is, felsőbb engedélyből, a maga gyűlését, melyben a felsőbb megerősítés alá terjesztendő alapszabályok olvastak fel és állították meg. Mik legyenek azon alapszabályok és mily értelmű tárgyalásokkal mentek légyen keresztül, közölni nem hozzám tartozik, mert a gyűlés ideiglenes tollvivőségére bízott; én csak annyit említek meg, hogy a leendő egylet magát, a kolozsvári országos gazdasági egylettel kapcsolatba hozandólag, se nem háromszéki, se nem székyei, (mint eddig neveztetett) hanem „S.-sz.-györgyi fiók-gazdasági egylet“-nek nevezte el; és egyuttal számba vette az eddigi ajánlatokból fölmerült pénzalapi és jövedelmi erejét. *)

Cserhalomtaj, aug. 25. — Beszterczen ma osztattak ki az O. cs. k. Ap. Felsője által hazai lötenyésztesítésünk fölébb virulatása érdekében megrendelt államdíjak, mint a kiállítás napján. Mint hirdetve volt, a 7 évesnél nem idősb csikós anyakanczák és 3 éves kanczacsikók pályáztak. Bíráló bizottmányi tagok voltak: Wosabál a remondázástól, gr. Schafgotsch az ulánoitól örnagyok, gr. Lázár Mór, gr. Bethlen Sándor ifj. és a Kreis-Amttól két commissár.

A 25 arany jutalmat Zöldi János a jeles gazda, báró Bornemiza Sándor abafji jeles gazdatisztje nyerte el 5 éves, 16 marok egy ujj magas setépej csikós kanczájával.

A 15 aranyat Benkő Gergely, óriási igyekeztű galaczi gazdatiszt nyerte el, 15 m., 2. ujj magas, 3 éves barna kancza-csikójával.

6—6 darab aranyat nyertek csikós kanczájával. Fridelt Johan besztercze külvárosi földész, 13. m., 2. ujj magas, 7 éves sárga anyakanczájával.

Benkő Gergely, galaczi gazdatiszt, 15. m., 1 ujj magas, 7 éves anyakanczájával.

Horga Leon, radnóthi járás, májeri jegyző, 14. m., 3 ujj magas, 5 éves barna kanczájával.

Bernáth József, paszmosi gazdatiszt, 14. m., 3 ujj magas, 5 éves barna kanczájával.

3 éves kancza-csikóval 6—6 darab aranyat nyertek.

Fridelt Johan, besztercze-külvárosi földész, 14. m., 3 ujj m. sárga.

Dénes Mihály, sófalvi gazdatiszt, 15. m., világosepj.

Theil Mihály, szászpénteki földész, 14. m., 1 ujj magas.

Kerekes Sándor, nagy-ercei birtokos, 14. m. 1 ujj és két vonal magas 3 éves kancza-csikókkal.

Dicséretre érdemesítettek: Zöldi János gazdatiszt, egy 7 éves, Molnár József ludvégi gazdatiszt, Boga Pál szászjufalusi haszonbérő, Bernáth József paszmosi haszonbérő, egy más és

*) E tárgyról egy tüzetes tudósítást hoz jövő lapunk. Szerk.

Heim Sámuel, csikós anyakanczák. Báró Bornemiza Sándor 2 db és Schusster Michel 3 éves kancza-csikókkal.

Mi, kik a bámuló publicum alkatrészei valánk, hallánk véleményét is, hogy az igazság nem lett volna a bíráltnál megközelítve; mire, mi, ha úgy lenne is, csak azt mondjuk, hogy a bíráló bizottmány szem előtt akarta tartani bizonyosan, hogy a jutalmazás célja lovaink felfajztatásai serkentés ólvan, hasson az arany hűbajos hangjaival minden ól és rétegebe. A kiállítás se volt kellő arányban képviselve. A gróf Lázár Mór, gr. Bethlen Károly és Balog József ménesek se képviseltettek. Aztán nem állott ki számtalan kiállítható kancza, mert tulajdonosaik nem is bírtak tudomással a kiállítástól. Hírlapok az ev. vidéki gazdaközönség kevés, igen csekély része ismeretes. A hivatali ajtókra kiragasztott hirdetményeket megint nem olvassa a gazdaközönség, mert ha a hivatalhoz megyen is, nem ér rá azokat fürkészni; de a szászók, kik a vidéki falukhoz tartoztak, nem is igen mennek, mert ott rend van s a határdúlások ismeretlenek. A mi pedig a rapportokoni hirdetések s hirdetmények kiadását illeti, ezéla éppen nem vezet. Ugyanis a rapporton volt bírő vagy eskütt, hazajöttéig elfelejti a sok hallottat, a hirdetményt pedig félreleteszi, mint a mit úgy is a némely helyt csak egy héten egyszer s akkor is futva megjelenő jegyző is nyugalomban hagy. *) Aztán a kiállítás helyiségét seigen tudák. Így a kerlési luth. lelkész ur Beszterczére a vásár napjára bejövő tudta meg a kiállítást, melyre hámból kifogott kanczájával míg a bajosan meglett helyiségre juthatott, elkésett. De a kiállítási nap is a legroszabb időre volt kitűzve. Helyesebb ideje annak a barom-vásár tartása alatti napok egyike lett volna, s tán éppen vasárnap, mint a melyre úgy is szerencse-próba, s dárídozni a nép teméntelen serege szokott megjelenni. No, de aller Anfang ist schwer, máskor jobban lesz.

A mi a baromvásárt illeti, elmondjuk ez uttal, hogy a juh ára egészen csekély volt. A jó ökröket elég jól fizették az alulról jött kereskedők, de egyéb marha s kivált a lőféleknek halatlantul nincs becsé. Nincs vásárló pedig a széna s pénz szűke miatt, minden gazdának volnána eladó marhái. Ma a vásár napja volt. Nép volt teméntelen, és áru is. De kevés volt a vásárló. Még a dagasztó és fűrosztó-tekenők se keltek el, dacára annak, hogy megint van egy időre mit dagasztanunk, és fűrosztani való gyermekek hiányán se panaszkodhatni, némely szász falukat kivéve. És végül még annyit: ha kiknek panaszuk volna a városi vendéglős vendégfogadói eljárás ellen, emeljenek szót, ha és a hol tetszik, mi azzal nem farszazok olvasóink figyelmét! r. l.

Mezőségi hírek. — A minő mértékben megrontotta volt vetéseinket az elenyészett tél: a tavasz vége és a nyár szintazon arányban helyreállítá; különösen a tavaszi szálmás-veteményeket éppen jónak lehet mondani. Ejh! ha mi felőlünk, emberfélek felől is, azt irhatnánk, hogy megjavítjuk magunkat, a moral dicső virága sarjadzik kebelünkben! De tán könnyebb a természetnek csodát tenni, mint az új edénybe szivárgott itz abból kiliúgozni? A farkasok szaporodása megtörtént, p. o. nyárbán fényes nappal vertek le tinőt ökleket. Si lupus venterit, obruncabimus? „De csak úgy, ha lehet!“ ezt mondja a népdal: „árpa-czipó.“ A természet egyik eljárásában, a sok közül „eben gubát cserélt“, a mi csak annyit tesz falusi szólas szerint, hogy infinite több a „legy“, mint ezelőtt szokott lenni, s a „szunyog“ szintazon arányban meggyérült. Bár hagyjanak hazugságban azok, a kik nappal is szeretik az álmot szobában, s éjél is nyitott ablak megett alusznak. Én részemről, éjél-nappal ébren levén, ezt így tapasztaltam, a mint „meeg mondaam.“

Pipázhatunk fiuk! Soh'se mutatkozott szebb, és annyi dohány, mint jelen évben; tehát elfumigálhatjuk a világot, csakhogy hiányzani fog az, a mi a lelket megadja; az a bor! az a bor! Ah! mit nekünk mezőségieknek a bor? Itt foly patakkal a pálinka, s az is járja, csakhogy részezsítsen. Mit mondana Petőfi?

„Bár örökké kéne élnem, Fiuk, nem láthatna engem Soha senki jőzanon.“

Vajjon nem tanultuk-e meg mindnyájan ezen dal farkát? mert oly sok a részség, hogy anynyi sohse volt, noha nem a hazaért, hanem a zsidó korcsmárosért.

Nagy gond a juhos gazdáknak, a szénafüvekben semmi széna. Se baj! a tagosítás majd segitend rajta, mert se juh annyi s oly rozsz, se szénafü annyi s oly silány. Le a nomád étellel második stadiumba léptünk. Mezőség.

*) Ohajtandó volna, ha a helység előjárói köteleztetnének most is, minden hivatalos hirdetményt a községi főbírtokosokhoz és lelkészekhez megtekintés s „látam“-ozás végett megküldeni. Szerk.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

* A Koronaherceg ő Fensége szerencsés születése alkalmából herceg Baththyány Fülöp különféle jótékony célokra 3000 pfírt

ajánlott; a b. csabai községtanács pedig azon 55.000 pftot, melyet az államkölcsön kötelezvényeiből a város nyerend, a b. csabai egyháznak, iskolai célokra fordítandó alapítványul ajánlja; ezen kívül a stájerországi rendi választmány 5000 pftot ajánlott egy vakintézet alapítására, 1000 pftot a kath. férfi- és 1000-et a kath. nőegylet rendelkezésére adott át; Gyöngyös városa egy állandó rajziskola alapított, és az iparos mesterinasok díjazására 1000 pftot tett le örök alapítványképpen; a Kalotaszeg-videki községi birák és jegyzők elhatározták, hogy B. Hunyadon egy orvosi állomást fognak szerezni 1200 pftint fizetésért, mely a helységek önkényes adományából fog begyűlni; a brassói járásban tett gyűjtések eredménye 51 ft 10 kr a Gruner cs. k. helyt. tanácsos és ker. főnök által alapított hg Schwarzenberg-alpának adatlát, melynek célja a brassói kerületbeli kizsoltgált katonák segédelmézi. Ugyanez alapoz az e járásbeli oláh marhatenyésztők 1000 pftot ajándékoztak, a sepsi járásban pedig szintén e célra 150 pft gyűlt be.

Városunkban, hol csak tíz év előtt is a szegények intézete egy igénytelen kibérelt ház volt, hol igen kevés egyén gyámolítottat, most a külmonostor-utczában egy akármelyik nagy városnak díszre való szegényeket-befogadó intézete van, mely szállással, élelemmel látja el koldusainkat, kik sokszor talán a szabadban kint ülnek és éhhalálnak lettek volna kitéve, és eszközölje volt a koldulási tilalmi-rendszernek, mely rendszer azonban gyakorlatilag sok kívánnivalót hígít meg, mert például, most is az istentisztelet végével a templomból kijövő áhitatos nép koldusoktól vetetik körül, kik, hogy a rendőrség figyelmét kikerüljék, magában a szentegyház ajtajában belül állnak meg, s hangosan nem kérnek ugyan, csak kezeiket nyújtják alamizsna-vételre; a cigánysergek, különböző utcákra feloszolva, kisebbje és nagyobbja, nem elég, hogy szemérmert-sértőleg orcázatlankodik, hanem nyilvános időző-helyeinket, a sétátér, és a muzeum kertjébe is bemenne, ha nem éppen rimázkodólag koldul, de idomalan ugrándozások és csigánykerék-vetésekkel indítja könyörületre a közönséget, ki előlük ki nem állhat. Ezeknek kívül a házi-koldulás is nagyban megegyez, a mi a szegények rendezett tartására áldozó közönséget igen terheli, és pedig az ily koldusok között többször láthatni azokat is, kik a szegények intézete jótéményeit élvezni, annak keblébe befogadtattak.

Biztos kulfutásról arról értesültünk, hogy a város-világítási rendszer újabb tárgyalás alá vétetett. Ohajtandó volna, hogy valahára városunk az afféle Szent János-bogar-féle világítástól már egyszer megmeneküljön.

A Gazdasági-lapok idei 34-dik számában egy a gazdalkodóknak figyelmét igénylő tárggyal tétetik emlékeztet. Ez Baliga Rudolf számvetési és telek-könyvezetési munkáiról egy elismerő s méltányoló irata a Magyar Gazd.-egylet számvető szakosztálya elnökének, melyet több szakértőnek egy szövege követ a gazdalkodóknak, melyben ez Baliga Rudolf munkájának széleskörűre figyelméztetik. Ezen, hazánk gazdasági viszonyaihoz alkalmazott mintázatok a mellékelt segéd-könyvek által, mind a nagy, mind a kis gazdaságoknál teljes sikerrel használhatónak ismertetnek el. Műtán a gazdaság rendszeres üzlete életkedésünké vált, főszükségé vált a könnyű és pontos könyvezetés. Szerző mintázata úgy van kiszámítva, hogy általa, gazda és gazdatiszt a számvitel pontosságát elérheti a legkevesebb fáradsággal. Szerző könyvezetési rendszere két fő részre oszlik: állandó és folyó számvitelre; az tartoznak 1) a birtok telekkönyve, 2) a leltárak, 3) a marhák anyakönyvei; a másodikhoz 1) a pénzárk főszámadó-könyve, 2) a természetnyes s anyagszerkezt főszámadó-könyve. Ohajtandó, hogy ezen vállalat a közforgalomnak átadassék, s így általános rendet honosítson, eddig csak Isten nevében folyó gazdaságunkban. A mű közre fog adni, s midőn látni fogjuk, újabb megtesztjük arról észrevételeinket; most csak mint nagyon ajánlott s gazdasági irodalmunkban páratlanul állított műre figyelmeztetjük olvasóinkat, mint melyről szinte minden lap nagy elismeréssel beszél.

A Vahot Imre által szerkesztett „Napkelet” szépirodalmi lap újabb szintoly pompás képpel kedveskedett előfizetőinek, mint a múlt évben nagy dícsérettel említettünk. A mostani műmelléklet, mely „Mátyás az igazságos” cím alatt, a csatából megtört királyt ábrázolja, a mint az az ellene lázadt főbőket nemes lelkeségével meghódítja, s a sokat szolgált nép jogaira, emezekkel egyetértve, idős törvényeket hoz; szintén Vahot tervezete szerint a derék Vizelety Béla esete alól került ki, s méltó helyet foglal falainkban a legpompásabb historiai képek közt. A „Napkelet” előfizetői valóban ismét oly műmellékletet vettek, melynek értékét levonva előfizetéseikből, azon különben is elég elévességel szerkesztett lapot szinte ingyen olvashaták.

Darab idő óta örömmel tapasztaljuk, hogy magyarországi testvéreink mind sürbben látogatják bércecs honunkat. Csak a közelebbi napokban is megfordult körünkben Érkövy A.

ur a „Falusi Gazda” szerkesztője, Hunfalvy János és Roebuk urak az „Erdély és Magyarország képekben” című, külföldön megjelenő, magyar és német szövegeit vállalat kiadói; jelenleg pedig immut Ladányi Gedeon ur, a debreczeni főiskola egyik tanára, s a „Világ-történet főbb eseményei” című, általunk annak idejében méltó elismeréssel megemlített mű szerzője.

Egyetlen politikai napilapunk, a „P. Napló” szerkesztője, Királyi Pál, jelenti, hogy az ipar és nemzetszázad terén általánosan ismert és munkálatai után joggal méltányolt írói jelesség, Török János a lap szerkesztőjének sorába lépett. Csak szerencsét kívánhatunk a szerkesztőnek, hogy sikerült a lap érdekében egy koalíciót hozni létre, melyben oly jeles publicisták, mint Falk, B. Kemény Zs. és Török J. egyesülnek egy most már igazán nagy szellemi hatalmat alkotni.

Az „Ústökös”, melyet Jókai Mór hirlapirodalmunk egére bocsátta, már megkezdte az ő humoristikus útját. Csak aug. 21-kén jelent meg először, s komoly összeütközésről még szó sincs, de azt hisszük: egy hét múlva már bele fog botlani hol egyik, hol másik kisebb, nagyobb égi testbe, sőt talán a mi földünket is meg fogja fenyegetni, a mint ezt az astronomusok már minden üstökösről jövendőlni szokták. Mi azonban reméljük, hogy az idomos egyensúlyt mindig fenn fogja tartani, a miből a lesz a haszon, hogy se másnak, se a maga homlokát nem törí be. Első berukolása nem is árul el valami nagyon kötekedő természetet. A „prolog”-ban auctor Kakas M. tizenegy strophában szépen megmarázta, hogy az a hosszú nyakú fehér taréjos kakas a lap homlokán, üstökös, a melynek tréfás rajza leszen örökös. Második articulát: „A vén sas.” Anonymustól; harmadik: „Palóc mondás.” negyedik: „Hazai lövész.”, mind jeles fametszvényekkel; ötödik: „Tündi Sebestény deák krónikái”; hatodik: „Inditványok a katonaszobor kijavítására”; elmes négy képpel. Erre következnek: „Microscopic studiumok” előadva professor Kakas Márton által. Aztán „Művészet”, „Rebusz” és „Szerkesztői sub rosa.” E bizony, úgy látszik, kedves magyar humoristicus heitlap lesz. Az ára se valami drága, 2 ft négy óra, 6 ft egy évre.

A francia kormány közelebbi időkben fegyver helyett a civilizatio jótéményeivel kezdé uralmát Algírban biztosítani. Most éppen azon nagyszerű tervet akarja kivinni, miszerint Sahara pusztáit termékeny területté képezze, s a vad nomádok által letelepítendő gyarmattá varázsolja át. E célra felhívta a tudományt, hogy puhatozza ki a pusztá homokja alatt folyó vizereket, s nem sokára a tanácsköd tömeg bálmulatára, éledő vizugarak löveltek föl a földszíne. Az arzei kútak új óazokat varázsoztak a pusztára, s ez óazokon már új faluk díszlenek. Az első földfúró 1856. máj. 1-sején indított munkának Tamerna mellett U d-Rir környékében. Az arabok eleintén mosolyogtak a keresztények bohóságán, hogy azok édes víz után akarnak furkálni ott, a hol ők eddig csak rossz zagyvalékok nyertek. Öt heti furás után már 160 lábnyi mélységet értek el, s még mindig rossz volt a víz. A mahomedi fanatismus már biztosítva látta diadalát, midőn jun. 9-dikén, egyik hegyes fúró az utolsó akadályt áttörvén, egyszerre egy hatalmas vizugár, a legtisztább, lövelt föl, mely napoként 6 1/2 millió litre vizet szolgáltatta. Azóta Sahara kebeléből még öt ilyen szökőkút ontja az édes vizet, s nem sokára több számtalan fogja azokat követni, melyek nemcsak azon pusztá ország színeit, hanem bizonyosan a vad lakók természetét, és értelmi világát is meg fogják változtatni.

Gabona ár. Szeptember 2-dikán, bécsi mérője ezüstben. 1858. — Tiszta búza 3 ft 36 kr. Elegy búza 2 ft 40 kr. Rozs 2 ft 8 kr. Árpa 1 ft 44 kr. Zab 1 ft 20 kr. Törökbúza 3 ft 12 kr. Pityóka — ft 48 kr. Marhahús fontja — ft 5 1/2 kr ezüstben.

K Ü L F Ö L D.

Franciaország. — Franciaországban a császár jelenleg az első szónok, s kivüle még néhány császárias ember szónokolhat mint hü imádója az ő fönyességének. Így monda közelebből gr. Persigny egy nagyon feltűnt beszédet, mint a Loire-megye tanács-elnöke. Az angol rokonszenveről ismeretes gróf most is a francia-angol szövetséges fentartása mellett nyilatkozott. Így tűnt fel gr. Morny beszéde is a clermonti megyei tanács előtt, hol, mint Napoleon herceg, a decentralisatio és a polgári szabadság előhaladását hirdette. A ki Persigny urnak beszédét betű szerint veszi, és szóról-szóra el is hiszi, az kísértetbe jó nem kétkedni a francia-angol szövetséges örökké tartása felett. Ime az ide vonatkozó helyek:

„Europa régóta megszokván félni legkisebb mozdulatától is a majd forradalmi, majd hódító Franciaországnak, nem szemlélte minden nyugtalanság nélkül egy oly családnak a francia trónra való visszahelyezését, melyet az 1815-diki szerződészek számkivetettek. Azonban bármik legyen a nagyhatalmak valódi érzelmei a császárság elismerése pillanatában: anynyi bizonyos, hogy ma mindnyájan örvendenek, látván Franciaországban egy erős, hatalmas, tisztelt és bölcs kormányt, a mely egy dicsőséges háboru után nem kevésbé dicsőséges békét tudott teremteni...

„Azonban egy felbő, mely veszélyessé válhatott volna, homályosította el legközelebb egy oly országhoz való viszonyainkat, melynek szövetsége oly szerencsésen forrasztott össze s oly termékeny volt, és a két uralkodónak egész bölcseségére és barátságára volt szüksége, hogy a két ország közti elhidegülést megelőzzék.

Szerencsére, hogy a mint a császár mondá Cherbourgban, ha valaki egy más időszak agyarkodásait és szenvedélyeit fel akarja élesíteni, azok a közjózánságon meg fognának törni. Valóban uraim, a két nép érdekei ma oly szorosan össze vannak kötve, hogy még a legvakabb szenvedélyeknek is nehéz lenne azokat teljes szakadásnak neki vinni. Annnyira nőtt az érdekek ezen egyetemlegessége, hogy ha holnap London vagy Páris leégne, mindkét részről véghetetlen kereskedelmi veszteségeket kellene szenvednünk; és míg egy Berlint, Bécsét, vagy Pétervárt sújtó katasztrófa csupán szánakozási érzelmeinket ébresztené fel: addig Londonban saját érdekeinkben csaknem egy erősen lennének sújtva, mint Párisban. Már pedig midőn két nép ide jutott, azoknak világos rendeltetése az, hogy jelenlegi egyesüléseket mindennap szorosabbra fűzzék.”

„Lássuk először, minő érdekekkel bír az angol szövetség Franciaországra nézve. Angliával mi urai vagyunk a tengereknek, s ugyanazért határainkon mintsem félhetünk. Semmiféle szövetség nem lehetséges ellenünk, azért az általános béke biztosítva van. Annál fogva a mi hazánk gond nélkül átadhatja magát tevékenység minden fejlődésének s intézményeinek egymásután alapíthatja meg, a nélkül, hogy bármely veszély fenyegetné. Nekünk egyebiránt semmi anyagi féltékenységre nincs Anglia irányában okunk, midőn az a mi kereskedésünk, mint a magáé előtt, a maga roppant gyarmataihoz való utat megnyitotta. Nem az ő hibája, hogy mi, terményeinket magas árakon adván, abból több hasznot húzni nem tudunk.

„A mi Angliát illeti, annak a francia szövetség iránti érdeke még világosabban kitűnik. Anglia 1814- és 15-ben a tengeri és gyarmati suprematia megszerzését teljesen bevégezte, a mi ohajtásainak tárgya volt, és a melyre földrajzi helyzete és lakóinak genieje által mintegy hivatva volt. Ezen suprematiát ma ellenmondás nélkül élvezzi, s így gondolkozik magában, hogy ha neki új küzdelme lenne Franciaországgal; még akkor is, ha a háboru sorsa részünkre új szerencsétlenségeket rejtene: eredményül nem nyerhetne mást, mint megtartását, annak a mivel már bír, azaz tengeri és gyarmati suprematiájának, — következképpen sok veszteni, és kevés nyerni valója lenne egy Franciaországgal való háboruban. (igaz-igaz.) Érdekeinek teljes átalakulásánál fogva tehát Anglia oda jutott, hogy a mily ellenséges volt 40 évvel ezelőtt Franciaország iránt, annyira kívánja most annak barátságát; és annyira hajlandó jelenleg a maga érdekeit el nem választani a mieinktől, hogy két fontos körülményben, midőn elhatározta magát velünk csinálni a háborút és azután a békét: talán inkább kérdezt tanácsot a mi helyzetünkötől, mint a magáétól. (Helyeslés).“

Itt aztán kimagyarázza Persigny ur, hogy eshetett mégis, hogy két ily kormány közt a január 14-ki merénylet után oly komolyan állottak a dolgok. Elmondja, hogy

féltreértés volt az egész; sejteni engedí azonban, hogy bizonyos szónoklatokban, meg bizonyos utlevél-megszorításokban, leginkább pedig az ismert katonai feliratokban aligha francia részről nem követelték el némi ügyetlenségek.

Persigny ur beszédének többi részét a belügyek foglalták el. Ezen része a beszédnek különös szabadelvűséggel nem dicsekedhetik. Mert ha vannak is benne a szabadságnak kedvezni látszó némely általános tekintetek: azért a dolog vége mégis az, hogy Persigny ur nagyon hajlandó melegegdeni azon szabadságokkal, a minőket a császári rendszer körülírt és megszabott. Különösen nem hiszi, hogy jelenleg más sajtórendszert lehessen bevezetni Franciaországba, mint a mely hatályban van. — Mondani se kell, hogy Persigny ur a mostani dynastiát Franciaországban örök időkre megalapítotttnak hiszi.

Egy másik nevezetesség, Morny gróf is tartott hasonló alkalmi beszédet a clermonti megyei tanács előtt. A törvényhozótest elnöke csupán a helpolitikára szorítkozott, s mint Napoleon herceg a decentralisatio és a polgári szabadság előhaladását hirdette.

„Azon törvényhozási gépezetnél fogva, — ugymond, — melyet reánk a mult kor hagyott, Franciaországban nem lehet megmozdítani egy követ, nem lehet ázni egy kutat, nem lehet nyitni egy bányát, nem lehet állítani egy gyárat, nem lehet egyesülni, s úgy szólva a maga vagyonával élni és visszaélni az embernek a központi hatalom engedélye vagy ellenörködése nélkül; és gyakran nagy érdekek vannak feltartóztatva vagy feloldozva a közigazgatási latorja alsóbb fokain.

„Ugy hiszem, hogy e helyzetben több javítás fog tétetni; hálá a császár kezdeményezésének és hatalmas akaratának, a ki régóta tanulmányozta ezen kérdésnek minden részletét.

„Azon nap, midőn a megye, a község és az egyén, ugyszólván magok magokat igazgathatandják, az ügyek gyorsan fognak menni és vége lesz sok elégtelenségnek, mely most a központi hatalomig ér. Azonban aztis értem, hogy az országnak nevelni kell magát ezen új rendszerhez. Ne várni mindent a kormánytól és saját erejétől semmit; rossz kedvében ne tegye amazit felelőssé az események fordulatáért és az időjárásértis, melynek, fájdalom, nem parancsolhat.”

— Malakoff herceg agglegényi szíve nem állhata tovább ellent Amor ostromlásának. Meghódítója egy kecses spanyol nő, donna Sofia Valera, nővére de la Pániga marquisnak, s Eugenia császárné rokona és régi barátja. A kisasszony csoda-zsépsége mellett a szellem és szív minden előnyeit is egyesíti magában; csak egyetlenegy hibája van, a 68 éves tábornagra nézt, hogy igen is fiatal, alig 28 éves. Azonban elég zold babér borítja a vőlegény öszlüljeit, vagy tán kopasz fejét, s a császár egy millió frankot ad jegyajándéknak. A tábornagy Cherbourgban ismerkedett meg szép arájával, a következő majd megmutatja, ha vajjon Cherbourg rá nézve is „a békét” jelentendi-e.

Törökország. — A londoni „Times” egyik száma igen élesen kikelt a török szultánnak sardnapali pazarlásai ellen. Törökországot — úgy mond — nem azért szabadították meg Oroszország körmei közzél, hogy magát öngyilkolólág bukásba és fejetlenségbe döntse. Törökország „császári családjának” meg kell tanulnia, hogy nagyszámú leánytagjainak egybekelési ünnepeire évenként 800,000 f. st.-nél csekélyebb összeg is elegendő. Nagyon itt az ideje, hogy a nyugati hatalmak közbeszóljanak, és hogy a szultán 1845-ben feltűnt jó szándékára emlékeztessék, miszerint magát félmillió font, udvari költiségre szorítsa, mert más különben Oroszország Szebasztopol leromboltatásáért nem sokára kártalanítva lenne és ezen erősség újra felépítettését feleslegesnek találna.“

— Stambulból már is írják, hogy a porta a rossz pénzügyi gazdálkodás iránti alapos panaszokat szívára vévén, ez utóbbit tökéletes átalakításnak akarja alávetni. A „beteg ember“ belügyeibe, házi bajai, vagy mulatságai is ilyen komolyan kezdtek beleszólni az európai orvosok.

— Smyrnából a „Patrie“ felette nyugtalanító tudósításokat kapott. A többi közt mondatik:

„A dseddahi események egész keleten nagy viszhangra találtak. Míg a kormány és a belső emberek az egész tudósításon nagyon megütöttek: a népre nézve a dolog egészen másként áll, s mindaz, amit annak hangulata felől hallhatni, a keresztényekre nézve egyáltalában nem megnyugtató. Mindenfelé a sz. háborút hirdetik, és Smyrnában a konzul, valamint Clavaud tengernagy petíciót-petícióra kap a francia, görög és örmény lakosoktól. Azon hír ke-reng, hogy mindjárt a „Pomona“ fregat elindulásakor a törökök a városra fognak rohanni, s azt tüzzel vassal elpusztítandják. Ugy látszik, az egész syriai parton ilyen színben állanak a dolgok.“

— A francia külügyminiszteriumba sürgönyök érkeztek, melyekben a montenegrói-török határ kijelölésére rendelt bizottság jelelenti, hogy munkájával készen van.

— Ds edda bombáztatása, Stambulban rossz benyomást tett. A nagyvezér panaszt emelt az angol követnél Pullen kapitány eljárása miatt. A követ azt válaszolta volna, hogy a Cyclops parancsnoka a kormány parancsa nélkül cselekedett. Állítólag lord Derby is hasonló nyilatkozatot tett volna Malakoff herceg előtt.

Ázsia. — Nagy világöröm a Chinával történt békekötés. Angol és francia lapok nagy bőven fejtegetik e világes-

ményfontosságát. Öt kikötő minden hatalmasság kereskedésének nyitva lesz, s ezeken felül bizonyos időkben más kikötők is meg fognak nyitni a nagy vásárok alkalmával. Továbbá állandó konzulokat is tarthatnak a hatalmasságok Chinában, s azok által honosaik érdekeit védhetik. Az is el van határozva, hogy a keresztény vallást az egész mennyei birodalomban szabadon lehet gyakorolni.

— A legújabb kötött békénél fogva China által fizetendő kárpótás a „Globe“ szerint 30 millió frank. Más lapok szerint azonban csak magának Franciaországnak 25 milliót fizetend, Angliának pedig még ennél is többet. — Párisi tudósítások szerint a tientsini békének mindenekelőtt az a fontos következménye lesz, hogy a pekingi udvart egy rendkívüli követségnek Európába küldésére rávevők. A mennyei birodalom ura, a legújabb tapasztalatok okukva, végre megnyitotta volna szemét s most már színterben kívánna az európai hatalmakhoz közeledni. Mint állítják, a választás az 1844. és 1858-ki alkudozóra esett. Kei-ing valóban alkalmasb ily küldetésre, mint bármely más személyiség, minthogy Europa iránti rokonszenve ismeretese. Ezen mandarin, husz személy kíséretében, először Londonba, aztán Párisba menne.

UJ POSTA.

— A „Moniteur“ aug. 30-ikán közli báró Gros sürgönyét Tienrinből jun. 19-ről. A chinai császár teljesíté a kívánatokat. China a keresztények, s majdnem az összes nyugati iparnak megnyílik. Diplomatai ügynökök fognak ideiglen Pekingben székelni. A missionariusok mindenho-

ba beocsátatnak. Egy chinai követ Párisba fog jönni. A kereszténységnek elterjesztése elleni törvények eltöröltettek.

— Palmerston lord nejevel együtt látogatást tett a francia császárnál, a ki nagy szíveséggel fogadta. Melyelmű politikusok már készek e látogatást oda magyarázni, hogy az öreg lord ismét kormányra akar jutni, s whig kabinetet alakítani. Azonban a lordnak párisi látogatása egyenesen arra látszik mutatni, hogy egyelőre legalább nem szándéka az ügyek élére állani, különben nem ment volna a Napoleon udvarához, a mi azon megsemmisítő szemrehányást vonná ő lordságára, hogy új kabinetje jelszavát, s programját Párisból vette.

— Az „A. Allg. Ztg.“ úgy, mint a „Frank. Postz.“ varsói tudósításai alapján arról beszélnek, hogy a bécsi és sz. pétervári kabinetek közt közlekedés történt. Egy osztrák herceg meg fogja a varsói hadi szemlélet látogatni, sőt valószínűnek mondják azt is, hogy Sándor császár Varsóból látogatásra jövend a bécsi udvarhoz.

— Victoria királynő aug. 28-dikán elutazott Berlinből.

— A porta még buzamos ideig fog azon szomorú kiváltsággal birni, miszerint a politikai helyzetnek előterét foglalja el. Hogy Ds edda bombáztatása Franciaországnak Angliával az előbbire nézve kevésbé kielégítő jegyzékére nyújtott alkalmat, s a Londonban levő török követnek e tárgyban többszöri összeszólalkozás volt lord Derbyvel, hogy Redcliffe lordnak visszatérése Stambulba Perim sziget megvétele érdekében, hogy az ottani francia követ az adók leebb szállítását kivitte, minthogy a dézmák felszedése sok botránnyal járt, — hogy Can-

dia szigetén újabb nyugtalanságok történtek, mely alkalommal tiz keresztény lón meggyilkolva, hogy Thouvenel és Bonte-ni vonakodtak a török kormány jegyzékét a montenegróiak garázdaságaira vonatkozólag elfogadni, s Alinak most próbát kell tenni jegyzékével Párisba s Pétervárába fordulni, hogy végül Moldova és Oláhország tartományai mégis csak „Egyesült Fejedelemségek“ név alatt lőnek szervezve, s a moldva-oláh zászlók újék szalagjáról el lőn távolítva a lófark és felhold, melyek e zászlón ekkor a török főuraságot ábrázolták; — mindez a jelen pillanatban csak másod jelentésű a szultánra nézve, a midőn egy belső államfel-forgatás által lőn fenyegetve. Mert, hogy az ó-török pártnak czélja volt palota-forradalmat eszközölni, s Abdulmedsid helyébe erősebb jellemű fivérét Aziát tenni szultánnak, az újabb tudósítások szerint is bizonyosnak látszik; Riz a pasának föltétlen hatalommal felruházását az orosz diplomácia diadalának tekintik.

— Egész bizonyossággal közli a távirtda egy összeesküvés fölfedezését az egyiptomi alkirály ellen is, a kit a gjaurok iránti hajlamaikért akartak megbuktatni. Annyi bizonyos, hogy tompa forrongás uralg a mohamedán világban. A mozlimek lelke, s kedélye felhaborodott az idegenek hatalmaskodó befolyása ellen. Az európai nagyhatalmaknak elég bajok lesz Ázsiával, s jó darab ideig kényszerülve lesznek nyugodni hagyni nyugatot, vagy ohajtani, hogy ez nyugodjék tovább is.

Bécsi börze. — Auguszt. 31-ikén. Erdélyi urbéri papir 81. Magyar urbéri papir 82. Nemzeti kölcsön 82½. Arany 5. (darabja 4 frt 45 kr) Ezüst 1½.

Felelős a szerkesztésért BERDE ARON.

Urbérekpótási tüke-utalványozás.

A m.-vásárhelyi cs. kir. megyei törv. után Orbók Lászlónak hosszuszóli, hosszupataki, lunkai, lodományi b. u. 2316 frt 49 kr urbéri kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. okt. 20-ig. 1858. Tárgy. nap jan. 3-ka 1859 d. e. 9 órákor.

A szászvárosi cs. k. megyei törv. után Mihály Florentina Stupniczki Péterné s Benedek Géának zárápcei, cserecelei b. u. 369 ft 14 kr, — Kis Samu örökösének kozolyai b. u. 186 ft

54 kr, — b. Bornemisza Ignácznak maros-illyei, vorczai, m. brétyei, ulyesi, gothalyai, fűzes-bogarai, kamarzinesdi, szakomási b. után 47896 ft 58 kr, — Kendeffy Eleknek petriai, alsó-borbolyai, petroseny-dilnai, rukorai, ohaba-sibiseli birt. u. 11977 ft 42 kr, — Hat-házi Julianna Forray Istvánnak borsodi birt. után 161 ft 6 kr, — Ugyanannak benzenczi b. u. 239 ft 11 kr, — Várad Ádám és Gyulának keméndi, vormagai, harri, bápataki, gyertyános, csikmói, nyirmezai, erdőfalvi b. u. 12494 ft 26 kr, — dő f.-városi, k.-denki,

kitidi, bosorodi, dumbaviczai birt. u. 5905 frt 33 kr, — Borza Lászlónak petroseny-dilsai, livadzenyi, lupenyi, petroszi, alsó-farkadini, krugai, rekettyefalvi, tótesdi, vajdeyi birt. után 2997 ft 44 kr, — Juhász József és Kata öz. Buzgó Józsefné, Hoffinger Márton és Farkas Jánosnak f. lapugyi b. u. 195 ft 39 kr urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 16-ig. Tárgy. nap jan. 19-ke 1859. d. e. 9 órákor.

A károly-fehérvári cs. k. megyei törv. után Vass Ágnes Erős Istvánnak paczalai, tompaházi, sz.-ujfalvi birt. u. 5244 ft 11 kr, — gróf

Mikó Imrénnek ó-szilvási, ispánlaki, háportoni, m.-lapádi, m.-bagói, csongvai, b. u. 17459 ft 58 kr, — preszkai, mági b. u. 16260 ft 9 kr, — gr. Haller Györgynek csecseli, ecseleői b. után 3524 ft 23 kr, — Vajdas Jánosnak m.-beldi, k.-solymosi b. u. 1158 ft 34 kr, — János Páter örökösének m.-koppándi b. u. 310 ft 18 kr, — Várad Ádám és Gyulának cseke-laki b. u. 1025 ft 33 kr, — Szalánczi Ámu-nak örményszékesi b. u. 3434 ft 2½ kr urbéri kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 9-ig. Tárgy. nap jan. 18-ka 1859 d. e. 9 órákor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(515) (1-4)
EINLADUNG ZUR PRAENUMERATION
auf die in Kronstadt erscheinende

HILFS-TABELLE

zur schnellen

Berechnung der Zinsen,

und zwar von 1 kr. angefangen bis 1000 fl. stufenweise, dann von 1000 fl. bis 100.000 fl. zu 100 fl. aufwärts zu 1/4, 2/4, 3/4, 1, 1 1/4, 1 1/2, 1 3/4, 2, 2 1/4, 2 1/2, 2 3/4, 3, 3 1/4, 3 1/2, 3 3/4, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 Prozente

nach der neuen österreichischen Währung

zusammengestellt von

ALOYS SZÁBEL,

k. k. Finanz-Assistent,

unter genauer Nachprüfung des Herrn k. k.

Rechnungs-Revidenten

FRANZ GÄRTNER.

Der Verfasser dieser Tabellen hat als Rechnungsbeamter die Erfahrung gemacht, dass wenn auch nur minder bewanderten Rechner bei der Zusammenstellung eines Betrages aus einer kurz gefassten Hilfs-tabelle gar kein Vortheil erwächst, indem der Rechner in der Zeit, als er aus einer kleinen Tabelle eine erforderliche Percentual-Gebühr zusammenstellt, die gesuchte Summe auch selbst berechnen kann. Ferner zeigt auch die Erfahrung, dass jemehr Ziffern aufgeschrieben werden, um so leichter ein Verstoß im Rechnen entstehen kann. Durch diese gegenwärtige Tabelle ist jedoch diesem Uebelstand vorgebeugt, denn bei der Zusammenstellung dieser aus 10 Bogen bestehenden Hilfs-tabelle wurde nicht nur auf die Genauigkeit, sondern gleichzeitig auch auf die Zweckmässigkeit derselben Rücksicht genommen, namentlich auf die Letztere dadurch, dass man in derselben eine jede beliebige Zinsberechnung, selbst bei der grössten Summe, ohne weitere Zusammenstellung durch einen Blick erzielen kann.

Der Preis dieser Tabelle ist, damit die Anschaffung derselben Jedem ermöglicht werde, für die P. T. Subscribenten auf 50 kr. und der Ladenpreis auf 1 Gulden österreichische Währung festgesetzt worden.

Die P. T. Subscribenten haben den Betrag erst bei dem Empfang des Werkes zu berichtigen. — Abnehmer von 10 Exemplaren erhalten das 1. gratis.

Die Subscription übernimmt die Buchhandlung des Johann Stein in Klausenburg, und Joseph Wittich in Maros-Vásárhely.

(514) (2-3)
Szamosujvártól 2½. Kolozsvártól 5 órai távolságra Sz.-Gothárdon, egy igen jó PALINKA-GYÁR- és SZALATSZÁRASZTÓ van eladó; — akár négy egymás melletti helységekbeni korcsma-joggal együtt haszonbérbe kiadandó. — Értekezhetni Szamosujvárt, ügyvéd Török úrnál. Kolozsvárt, b.-király-utca 21-dik szám alatti háznál.

(510) (3-3)
Egy képzett gazdatiszt, erdélyi magyar ember, 36 éves, nős, gyermektelen, ki az okserü gazdasági tudományokban elméleti készségét egy első rendű gazda-képző intézetben, a gyakorlatit pedig Magyar-s Erdélyben két első uradalomban nyerte. és jelenleg is a birodalom egyik koronaországában hivataloskodik, ajánlja szolgálatát hazája földesurainak

Bővebb értesítést t. Gyulai Pál tanár ur szíves adni. Kolozsvárt, Hidutca, 302. sz. Czirkák ház.

(507) (3-3)
1000 — 100,000 ft elfogadható feltételek mellett, kölcsönre kiadatik, árva gondnoksági biztosság alatt lévő, bármelyi koronaországban fekvő birtokra. A bérmentes ajánlatok Mentzel M.-hez utasítandók, Bécsbe, belváros, Singerstrasse Nro. 893.

(513) (2-8)
Prohác és tarsa Londonból,

midőn a múlt évben tapasztalt pártolását a t. cz. közönségnek ezennel alázatosan megköszönni szerencsájuk van, egyúttal a venni kívánókat legutányosabb árról biztosítva, annak újból kegyes pártolásaért eszednek, mivel ez évben még inkább igyekeztek nagyszerűen ellátott raktárakkal, melyben különféle állatok prémjeiből készült férfi és női téli öltönyök, nyakkötők, hódá-süvegek, mellények, keztyűk és lábkosarak, afrikai majmok szőrből készített muffok, tengeri fókakabátok sat. valamint más nagy számú hazai és külföldi állatok prémjeivel bélelt bundák és köpenyek találhatók — a t. cz. közönség várakozását kielégíteni.

A megrendelések pontosan és gyorsan teljesítenek és kitisztítás végett bármilyen szőcs-munkák elfogadhatók és jutányos áron be is cserélhetők.

Több országos vásárokat is meglátogattak nagy mennyiségű szőcs munkákkal, egyúttal: Maros-Vásárhelyt, Tordát, Károlyfehérvárt, Enyedet, Szamosujvárt és Dészt. — Raktárak Kolozsvárt, piaczor, b. Szentkeresztváros, 7-dik szám

(512) (2-3)
Egy pár évektől fogva használt, de jó állapotban levő ZONGORA eladó, egy más pedig bérbe kiadó — Értekezhetni Tauffer Ferencz „Vadmacska“ című fűszer kereskedésében.

(511) (2-3)
Erdő-eladás.

Gróf Bethlen Farkas ur bonyhai uradalma részéről közhírré tétetik, hogy folyó év október 1-ő napján kezdve, Bonyhán, helyt, az ugynevezett Berek s Sz.-Csávason, az ugynevezett

Szálás erdőkből, naponként több szekerekre menő, mindennemű malom- és kádár-munkára alkalmas s építéshez szükséges százados cserfák álló helyeken készpénzért eladhatók.

Pávay.

(499) (2-6)
STEIN JÁNOS kiadókonyv-árúsnál Kolozsvárt
éppen most jelent meg, és minden könyvárúsnál kapható:

LATIN-MAGYAR

ISKOLAI SZÓTAR.

Dolgozta

nehány kolozsvári tanár.

Szerkesztették

Fényes Henrik és Régeni István.

62 iv. N.-8-rét.

Sűrű diszes nyomással ára 5 pfrt.

E munka a legjobb, és legújabb philológiai kútfőkből nagy gondnal van egybeszerkesztve, és történelmi, hitregei és régiségtani magyarázataival, a hiányzó ebbeli kézikönyveket is nagy mértékben pótolja. A szerkesztők, mint tapasztalt szaktanítók mindent elkövettek, hogy e munkával biztos és könnyen kezelhető vezért nyuljanak a gymnasiumi ifjúságnak az őskori romai remekírók olvasására.

Hogy a könyv megszerzése az iskolákra nézve könnyebb legyen, a kiadó az egyenesen nála megrendelt példányokat bérmentesen szállítja rendelgetések helyére, és minden egyszerű rendelt tiz példány után egy tisztelet példánnyal szolgál.

(421) (12-12)
Stein János-nál Kolozsvárt és Wittich József-nél M.-Vásárhelyt kaphatók:
VAJDA DÁNIEL ily című munkája: „Borászati közlemények a magyar pinceszegészletről“ egy könyvmű táblával. Ára füzve 1 ft 45 kr ezüstben.